

HISTORIE PENZIONU DIANA

Tebichova „Búda“

Ke konci 19. století byly lázně Teplice nad Bečvou malými, nevýznamnými provinčními lázněmi. Jejich tehdejší nájemce, majitel hotelu Brno ve městě Hranicích, Tomáš Langer se zaměřoval hlavně na hostinskou činnost a o provoz a vybavení lázní nejevil dostatečný zájem. Lázně tak chátraly a postupně upadaly v zapomnění.

Zlomovým se stává rok 1901, kdy po předčasném úmrtí Tomáše Langera lázně získává od jejich majitelky, kněžny Gabriely Hatzfeldt-Weisweiler, do nájmu brněnský architekt a stavitel Antonín Tebich (1853–1935). S jeho příchodem se začíná psát nová, opět radostnější kapitola rozmachu lázní.

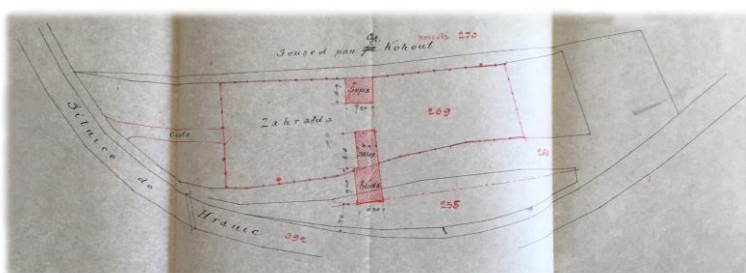
Obrázek 1: Antonín Tebich

Antonín Tebich nebyl tou dobou pouze uznávaným architektem. V Brně, kde do té doby působil, platil i za iniciátora společenského dění. Dokonce na přelomu století na svém pozemku (tenkrát) na okraji Brna zbudoval Búdu, slovácký vinný sklep, ve kterém se následně po mnohá léta scházela uzavřená stolová společnost čelných osobností českého kulturního Brna. Mezi těmito „spiklenci proti řádu světa“, jak sami sebe nazývali, nalezneme taková zvučná

jména, jako například hudebního skladatele Leoše Janáčka, architekta Dušana Jurkoviče¹, malíře Hanuše Schwaigera, spisovatele bratry Aloise a Viléma Mrštíkovy, malíře Jožu Úprku a mnohé další².

Antonín Tebich, ovlivněn touto společností, pojal úmysl nejenom opět dát teplické lázně do pořádku a obnovit jejich dřívější slávu a dobrou pověst, ale minimálně v počátcích svého působení v Teplicích si pohrával s myšlenkou, vytvořit z Teplic nad Bečvou společenské středisko moravských Čechů.

S výhledem dalšího rozvoje kupuje dne 6. března 1909 na Zbrašově v doposud nezastavěné části obce u silnice na Hranice rozsáhlý pozemek, těsně sousedící s areálem lázní a ihned spřádá plány na využití tohoto pozemku jak pro osobní účely, tak i

Obrázek 2: Náskres pozemku A. Tebicha (1909)

pro povzbuzení kulturního a společenského dění a pro rozšíření služeb pro návštěvníky lázní. Na základě zkušeností se svým brněnským vinným sklepem se Antonín Tebich rozhodl na tomto pozemku vystaviti svou již druhou „Búdu“. Dne 22. dubna 1909 tak dopisem oslovuje svého přítele, Dušana Jurkoviče:

„Milý příteli! Koupil jsem zde nad lázněmi pozemek, na kterém si chci novou Búdu zřídit. Chtěl jsem svésti náskresy sám, avšak poznávám, že se již pro takové práce nehodím. Proto obracím se na Vás – máte-li poněkud pokdy – abyste mi v této části vypomohl. Posílám současně situaci mého pozemku, který leží při silnici do Zbrašova

¹ Dušan Samo Jurkovič (1868-1947), slovenský architekt, výrazný představitel lidové secese, mezi jeho nejvýznamnější realizované projekty se řadí soubor staveb na Pustevnách (Libušín a Maměnka), lázeňské budovy v Luhačovicích, „Jurkovičova vila“ v Brně-Žabovřeskách a mnohé další. Jeho úzké přátelské vztahy s Antonínem Tebichem podpořené spoluprací na několika projektech vyústily v Tebichovu snahu o zapojení Jurkoviče do komplexní rekonstrukce lázní a taky výraznou měrou ovlivnily mnohé Tebichovy realizace v lázních

² [Eva Drlíková, Brno: Jak se Janáček stal sousedem-akademikem; Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity; H41, 2006; str. 53-58](#)

nad lázněmi, v kterém vyznačeno, do kterého místa Búdu postaviti míním ...“³

Dále v dopise Antonín Tebich popisuje své poměrně detailní představy o celkové koncepci nové Búdy, které dokládá též větším množstvím nákresů, nicméně vše s dovětkem:

„Pokoušel jsem se o rozřešení detailů, avšak ten Valašský sloh činí mi přec obtíže a musel bych se s tím dlouho trápit. Proto prosil bych Vás o toto rozluštění.“

Ve stejném dopise se pak též dočítáme o dalším zamýšleném účelu stavby:

„Nad tímto přízemkem chci postaviti z hrázděných uvnitř však asi 5 cm korkovými deskami obložených zdí, bývání o kuchyni a světnici, které nyní, aspoň na čas než postavím chalupu – v situaci vedle příjezdu uloženou – za byt pro hlídače sloužiti má. Tento byt mi po případě, že po sedmi letech, po kterou dobu mi dojde nájem lázní, (budu-li živ), posloužiti mi co letní byt.“

Obrázek 3: Stavba Búdy (1910)

Odpověď architekta Jurkoviče na tento dopis již neznáme. Búda byla však v roce 1910 opravdu zrealizována. Postavena byla podle plánů, na kterých je jako autor uveden Antonín Tebich, ale zcela v lidovém, dalo by se říct „jurkovičově“ stylu. Nakolik se na tvorbě plánů Jurkovič skutečně přímo podílel, zůstává dodnes nezodpovězenou otázkou.

³ Osobní archiv Antonína Tebicha, poskytnutý panem Radovanem Pekařem, pravnukem A. Tebicha

Búda stávala v prostoru mezi restaurační budovou dnešního penzionu Diana a pavilónem Jurikova pramene.

Po vypuknutí první světové války, nechtěl Tebich lázně v nové lázeňské sezóně v 1915 vůbec otevřít. Obecní rada města Hranic, která po řadu let usilovala o koupi, nebo alespoň nájem lázní, požádala proto, po dohodě s Tebichem, novou majitelku lázní o jejich přenechání na zbytek nájemní

Obrázek 4: Vinný sklep Búda při cestě do Hranic

doby, se všemi povinnostmi a právy. Po schválení této žádosti v roce 1915 lázně Obecní rada města Hranic lázně otevřela.

Po skončení války Antonín Tebich opět usiloval o získání lázní do pronájmu. Tyto jeho snahy však byly definitivně zmařeny počátkem roku 1924, kdy nová majitelka lázní hraběnka Antoinetta Althanová prodala lázně Teplice i s příslušnými pozemky Okresní nemocenské pojišťovně v Moravské Ostravě.

Hotel Bláha

Dva roky nato, 13. dubna 1926, proto Antonín Tebich Búdu i s částí přilehlého pozemku prodává Bedřichu a Josefě Bláhovým z Brna za dohodnutou kupní cenu 60.000 Kč.⁴

Pro vykreslení osobnosti restaurátora Bedřicha Bláhy použijme úryvek z brožury, kterou svým nákladem sám vydal v roce 1927:

„Po válce vedl jsem po čtyři roky Plzeňský dvůr v Brně a opět mohu říct, že ku spokojenosti všech, kdož mne navštěvovali. Důkazem toho, že byli všichni spokojeni s mou prací je i písemný doklad za návštěvy pana presidenta Masaryka v r. 1921, kdy zemskou politickou

⁴ Kupní smlouva, evid. č. 595/26; katastrální úřad pro Olomoucký kraj, pracoviště Hranice

správou doručen mi byl pochvalný diplom uznání, za bezvadné spravování družiny páně presidentovy ve dnech návštěvy Brna. Po Plzeňském dvoru převzal jsem za velmi svízelných okolností, ale přec s nadějemi, že mě bude bývalá přízeň zachována, restauraci „U Popelků“, kdež působím až do dneška. A můj hotel u Hranic? Již za svého působení v teplických lázních před válkou, zabýval jsem se myšlenku zbudovat v lázních útulek restaurační a hotelový...“⁵

Sám Bedřich Bláha se narodil v Hlinsku v Čechách dne 20.5.1886 a vyučil se hostinství na Smíchově v restauraci p. Habersbergra v letech 1901–1904. Pak pracoval jako jídlonoš v restauraci „U stromečka“ v Praze, na to přišel do Brna a byl zaměstnán řadu let v přerovské restauraci „U tří kohoutů“. Pak byl obchodním vedoucím v plzeňské restauraci v České ulici kde, jak Bláha uvádí, po celou dobu války restauraci tu samostatně vedl. Před 1. světovou válkou po čtyři sezóny vedl lázeňskou restauraci v Teplicích u Hranic, kde se spřátelil s Antonínem Tebichem, nájemcem lázní a majitelem teplické Búdy, kterou od něj koupil.⁶

Bedřich Bláha ještě v roce 1926 započal se stavbou hotelu Bláha podle návrhu Antonína Tebicha (dnešní penzion Diana), který byl v těsné blízkosti vinného sklepa Búda, a to v podobném architektonickém stylu. Plány zhotovil a hotel postavil stavitel Valentin Kopecký z Hranic.

Z potvrzení, které vydal Úřad obce Zbrašova je pak patrné, že „manželé Bedřich a Josefa Bláhovi, majitelé nemovitosti na Zbrašově č. 42, postavili na nemovitosti zapsané v knihovně vložce č. 102 katastru obce Zbrašova hotel, takže nyní na uvedených nemovitostech stojí vila

⁵ Josef Grus: Lázně Mor. Teplice u Hranic nad Bečvou; Průvodce lázněmi, městem Hranicemi n. B. a okolím. Vydal Bedřich Bláha, vlastník hotelu „Bláha“ v Mor. Teplicích-Zbrašově a restaurátér v Brně; vydáno 1927

⁶ [Žádost o udělení hostinské koncese do Búdy na Zbrašově adresovaná Bedřichem Bláhou Okresní politické správě v Hranicích; Brno, 4. dubna 1925 – Státní okresní archiv Přerov, číslo pomůcky 1284, číslo listu NAD 892, inventární číslo 1489:Hostinská a výčepní koncese, hostince, hotely, penziony – SO Hranice: Zbrašov](#)

tzv. „Búda nad lázněmi“ a nový hotel s hospodářskými budovami a že nový hotel obdržel č. pop. 49.“⁷ Pro nově zřízený hotel se na Zbrašově vžilo označení „Hotel Bláha“.

Již 18. července 1932 ale spolumajitel hotelu restauratér Bedřich Bláha umírá a celý hotel včetně přidružených nemovitostí v dědickém řízení poté, kdy se nezletilé děti Ludmila, Zdenka a Eva Bláhovy vzdaly dědických nároků, připadá vdově po Bedřichu Bláhovi, Josefě Bláhové. Přejímací cena takto nově nabytého podílu (1/2) byla odhadnuta na 298.205,45 Kč.⁸ Bohužel čerstvé vdově, navíc se třemi nezaopatřenými dcerami, nebylo možné hotel udržet, k čemuž rozhodnou měrou přispěla jistě i skutečnost, že lázeňská sezóna trvala pouhých 5 měsíců. Hotel, Búda i související nemovitosti tak byly již v roce 1937 dány do dražby.

Hotel U Kunertů

Novou majitelkou hotelu i vinárny se dle rozsudkového usnesení č. j. 359/37-25 od 8. října 1937 stává Marie Kunertová⁹ a mezi místními se začíná používat místní označení hotelu „U Kunertů“.

Zora

Kolem roku 1940 se rozhodla majitelka hotelu Marie Kunertová hotel i s vinárnou prodat, aby získala finanční prostředky na věno své dceři. Zájemcem se stal spolek Podpůrný fond Zory Olomouc (v roce 1955 byl zlikvidován a veškerý jeho majetek byl převeden na ROH-Závodní výbor n. p. Zora Olomouc¹⁰). Kupní smlouva byla vyhotovena dne 8. září 1942 a zněla na souhrnnou částku 1.120.000,- K. Koupě podléhala schválení Okresním úřadem v Hranicích, odkud došlo stanovisko, že k prodeji má dojít až po skončení války a projednání smlouvy se odkládá. Zora se odvolala s poukazem na to, že ve správních funkcích ve firmě vystupují

⁷ Potvrzení Úřadu obce Zbrašov ze dne 24. května 1926; evid. č. 817/26; katastrální úřad pro Olomoucký kraj, pracoviště Hranice

⁸ Odevzdávací listina evid. č. 361/32-66 z 25. listopadu 1932, vypracovaná aktuárním tajemníkem Sylvestrem Florianem; evid. č. 463/35; katastrální úřad pro Olomoucký kraj, pracoviště Hranice

⁹ Knihovní vložka č. 102 strana B katastru obce Zbrašova; katastrální úřad pro Olomoucký kraj, pracoviště Hranice

¹⁰ Protokol o zániku spolku – Rady MěNV v Olomouci, odbor vnitřních věcí ze dne 22. 11. 1955; evid. č. 78/59; katastrální úřad pro Olomoucký kraj, pracoviště Hranice

představitelé NSDAP (Národně socialistická německá dělnická strana – též označovaná jako nacistická strana), a žádala o přehodnocení stanoviska. Dne 13. března 1943 požádala Marie Kunertová o odstoupení od smlouvy, ale to bylo zamítnuto s tím, že by musela souhlasit i druhá strana, a že se smlouva dále projednává. V době, která není ze spisů zjištělná, byl prodej dokončen a minimálně od 27. dubna 1943 vystupuje Podpůrný fond Zora v Olomouci jako majitel.¹¹ Od této doby se pak traduje označení budovy bývalého hotelu Bláha jako Zora.

K jakému konkrétnímu účelu Podpůrný fond Zora v Olomouci budovy využíval od koupě se nám nepodařilo dohledat. Z vyprávění pamětníků ale víme, že se sem před 2. světovou válkou chodívalo tančit. Venku před budovou byl parket s venkovním posezením, ale jestli tomu tak bylo i po prodeji budov čokoládovněm Zora s jistotou nevíme.¹²

Po likvidaci Podpůrného fondu v roce 1955 a převedení nemovitostí do majetku ROH-Závodního výboru n. p. Zora Olomouc, byla budova bývalého hotelu využívána jako internát Střední průmyslové školy stavebních hmot v Hranicích. Také v Búdě byli studenti ubytováni. Tato situace trvala zřejmě až do června 1965, kdy byl otevřen nový internát v novém areálu školy na dnešní Studentské ulici v Hranicích. Zatím však objekt utěšeně chátral.

Zora přechází na Čsl. státní lázně Teplice nad Bečvou

Na konci roku 1966 bývalý hotel, vinný sklep a související pozemky opět mění majitele a na základě Hospodářské smlouvy o převodu majetku v socialistickém vlastnictví se novým majitelem všech dotčených nemovitostí za úhrnnou částku 171.112,- Kč stávají Čsl. státní lázně Teplice nad Bečvou.

¹¹ [Kupní smlouva + korespondence o prodeji; 1942-1943; Státní okresní archiv Přerov, číslo pomůcky 1284, číslo listu NAD 892, inventární číslo 2114, karta č. 980: Prodej hotelu Bláha ve Zbrašově firmě Zora Olomouc.](#)

¹² Ovšem vzhledem ke známým skutečnostem, že nabyvatelem se stal Podpůrný fond zaměstnanců čokoládoven Zora, který, jak již bylo zmíněno výše, byl pod přímým vlivem NSDAP, lze s vysokou mírou pravděpodobnosti předpokládat, že objekt měl, stejně jako se tou dobou praktikovalo v Německu, sloužit pro rekreaci loajálních pracovníků podniku.

Hlavní důvod převodu nám odkrývá sama výše citovaná smlouva o převodu, která ve svém článku III doslova uvádí:¹³

„Výše uvedené budovy jsou jako překážka ve schváleném zastavovacím plánu pro výstavbu státních lázní, a proto určeny k demolici, takže ZV ROH závodu ZORA by nemohl v této rekreační budově zařizovati rekreaci, jak původně bylo při koupi budovy uvažováno. Nabyvatel (lázně) však bude moci objektů vhodně ještě po několik let užívatí pro ubytování stavebních dělníků při prováděné investiční výstavbě, popř. uskladnění hospodářských prostředků, čímž se rozšíří lůžková kapacita lázní.“¹⁴

Zora poté sloužila jako ubytovna – svobodárna pro zaměstnance lázní, pro stavební dělníky (v té době se stavěl nový most přes Bečvu a nová kotelna), i jako skladiště a objekt pomalu chátral. Místní obyvatelé Zoře říkali Děvín, protože tam byly ubytovány hlavně servírky a sestřičky lázní. Lázně se o stav budov nestaraly.

Búda byla nedlouho po převodu na lázně zbouraná.¹⁵ Zachoval se z ní pouze sklep ve svahu, který byl opatřen vraty a používán jako sklad. Tento sklep případný zájemce na původním místě Búdy nalezne ještě dnes.

V souvislosti s privatizací lázní a s jejich transformací na akciovou společnost schválilo Ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci České republiky v prosinci 1993 privatizační projekt státního podniku Státní léčebné lázně Teplice nad Bečvou č. 4858, kterým

¹³ Mezi další důvody, které vedly k takovému, na první pohled nevýhodnému převodu, lze počítat skutečnost, že ROH Československých čokoládoven, závod Zora Olomouc zřejmě neměla pro objekt dostatečného využití pro vlastní rekreaci (soudě tak z jeho pronájmu jako studentského internátu), podezřele nízká cena také s největší pravděpodobností odráží skutečný stav předmětných nemovitostí.

¹⁴ Hospodářská smlouva o převodu majetku v socialistickém vlastnictví mezi ZV ROH Čsl. čokoládoven, závod ZORA Olomouc a ČSL. státními lázněmi Teplice nad Bečvou ze dne 14. prosince 1966; katastrální úřad pro Olomoucký kraj, pracoviště Hranice

¹⁵ Kdy to bylo přesně a z jakého důvodu se nepodařilo zjistit. Důvodem mohl být špatný technický stav budovy, její nevyužití, stavba chodníku, či výstavba pavilónu Zápotockého (nyní Jurikova) pramene.

byl majetek původního vlastníka Čs. st. lázní Teplice nad Bečvou vložen do nově založené akciové společnosti. Součástí převodu byl i objekt Zory.¹⁶

Bohužel ani tato změna vlastníka Zory nepřinesla kýžený obrat k lepšímu a budova stále chátrala, a i nadále sloužila pouze jako ubytovna (spíše noclehárna) pro pár dělníků a zaměstnanců a částečně i jako sklad. Jediným pozitivem byla skutečnost, že spolu s revizí plánů na rozvoj lázní přestala být stavba překážkou v zastavovacím plánu tohoto rozvoje. Díky této změně proto nedošlo k původně plánované demolici budovy, ale tato byla postupně pouze „vybydlována“.

Obrázek 5: Stav objektu Zory při započetí rekonstrukce

Penzion Diana

Doslova v hodině dvanácté objekt ve velmi žalostném stavu v roce 2000 zakoupil Ing. Antonín Stojan, aby ho zachránil pro příští generace místních i návštěvníků našich lázní. Plány na citlivou rekonstrukci celého objektu zhotovil Ing. Arch. Ladislav Palka, přičemž byl v maximální míře zachován původní ráz i atmosféra podniku z třicátých let minulého století. Budova se tedy konečně dočkala svého znovuzrození a slouží svému původnímu účelu, tak jak to bylo plánováno již roku 1926. Slavnostní otevření se konalo 11. května 2003 a zrekonstruovaný objekt dnes nese název Penzion DIANA.¹⁷

¹⁶ Schválení privatizačního projektu č. j. 50/RR/282/92 ze dne 26. 3. 1992 Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR; evid. č. 22/93; katastrální úřad pro Olomoucký kraj, pracoviště Hranice

¹⁷ [Informace současných majitelů a provozovatelů Penzionu Diana, manželů Antonína a Jany Stojanových](#)

Obrázek 6: Současný stav penzionu DIANA

Zpracoval: kolektiv „historických nadšenců ze Zbrašova a okolí“:

(bližší informace o týmu viz <http://www.teplicenb.cz/pro-navstevniky/historie/stripsy-ze-zivota-nasich-predku/nas-tym/>)

V Teplicích nad Bečvou 2018

*Obrázek v úvodu článku: Reprodukce obrazu hranického malíře, grafika a sochaře Ladislava Vlodka
Zvláštní poděkování panu Miloši Dadákovi, vnuku Antonína Tebicha za poskytnuté fotografie z
rodinného archivu (obr. 1,3 a 4)*